Απορίες (Μπαμπινιώτης Γεώργιος)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 18 Ιουλίου, 2011

Κάθε απλός πολίτης τής χώρας μας δικαιούται να απορεί για πολλά από αυτά που καθημερινά συμβαίνουν, που χαρακτηρίζουν τον τρόπο τής σκέψης μας και που μαζί με πολλά άλλα μάς οδήγησαν στη σημερινή κατάσταση. Απορεί κανείς λ.χ. πώς σ΄ αυτή τη χώρα η ιερή σχέση πολίτη και πολιτικού ευτελίστηκε σε σχέση ρουσφετιού, πώς ο φόβος τού πολιτικού κόστους εξέθρεψε την ανευθυνότητα και οδήγησε στη συσσώρευση χρόνιων προβλημάτων, πώς η ίδρυση πανεπιστημιακών και τεχνολογικών ιδρυμάτων για τοπικιστικούς λόγους ανήχθη σε μοχλό μιας ανύπαρκτης ανάπτυξης, πώς η ιδιωτική, ιδίως, τηλεόραση (που ξεκίνησε ως «ελεύθερη»!) εξελίχθηκε σε πεδίο ανταγωνιστικών οικονομικών συμφερόντων και άσκησης πολιτικών πιέσεων εις βάρος τελικά των πολιτών που αγωνίστηκαν να δημιουργηθεί. Απορίες, απορίες... Θα σταθώ σε μερικά ενδεικτικά απορητικά ψήγματα.

Χειροκροτήματα βουλευτών. Πώς συμβαίνει κάθε αγορητής οποιουδήποτε από τα κόμματα τής Βουλής να χειροκροτείται μόνο από τους βουλευτές τού κόμματος στο οποίο ανήκει; Σ΄ ένα δημοκρατικό πολίτευμα και σε μια δημοκρατική Βουλή στις αρχές τού 21ου αιώνα είναι δυνατόν όλοι οι βουλευτές να διαφωνούν σε όλα όσα λέγονται από έναν συνάδελφό τους εφόσον είναι άλλου κόμματος και να τον απαξιώνουν διά τής σιωπής τους, χειροκροτώντας μόνο όποιον αγορητή ανήκει στο ίδιο κόμμα; Τι κοινοβουλευτικό ήθος υπαγορεύει αυτή τη συμπεριφορά; Έχουν σκεφθεί οι βουλευτές μας πόσο δεσμευτική είναι αυτή η συμπεριφορά και πόσο ενδεικτική τού βαθμού ελευθερίας τής σκέψης τους; Και πόσο απαξιωτική όλων συλλήβδην των βουλευτών;

«**Τελειώνουμε. Δεν έχουμε άλλη ώρα...».** Όμοια απαξιωτική μορφή συμπεριφοράς και ανάλογο ύφος και ήθος εμφανίζεται σε μερικές τηλεοπτικές εκπομπές (ευτυχώς όχι όλες). Καλείται (δωρεάν πάντοτε) κάποιος σοβαρός, έγκυρος, ειδικός σε συγκεκριμένο θέμα επιστήμονας ή με συγκεκριμένη αρμοδιότητα ή γνώση άτομο (υπουργός, δημόσιος λειτουργός κ.ά.) να συζητήσει με τους δημοσιογράφους για κάποιο θέμα. Κάποια στιγμή, σχεδόν απότομα, ακούγεται ο οικοδεσπότης δημοσιογράφος να λέει πιεστικά και σχεδόν ενοχλημένα στους καλεσμένους του *«Παρακαλώ τελειώσαμε. Δεν έχουμε άλλο χρόνο»* ή ξερά *«Τελείωσε ο χρόνος μας»* ή πολύ άνετα *«Τελειώνετε. Πρέπει να πάμε σε άλλο θέμα».* Έτσι αποπέμπεται αγενώς

ο καλεσμένος, περίπου με συναίσθημα ενοχής που επιβάρυνε με την παρουσία του την εκπομπή! Λίγη ευγένεια και συναίσθηση των καλούντων ότι μόνο παίρνουν από τους προσκεκλημένους τους θα δημιουργούσε μια καλύτερη, πιο φιλική και πιο ανθρώπινη, εικόνα και για τους ίδιους. Ας ακούσουν με πόση ευγένεια και φιλοφροσύνη αποχαιρετούν τους συνομιλητές τους οι συνάδελφοί τους στο CNN ή στο BBC *(«εκτιμούμε ιδιαίτερα που ήσαστε μαζί μας»* ή *«ευχαριστούμε πολύ για τη συνομιλία μας»* ή *«χαρήκαμε πολύ που ήσαστε μαζί μας και σας ευχαριστούμε»).*

Ανορθογραφίες στον υποτιτλισμό. Η προσωπική στάση μου στα γλωσσικά θέματα δεν είναι να *«μαλώνω»* τον κόσμο αλλά να τον ευαισθητοποιώ με κατανόηση και να τον βοηθώ με τα έργα μου σε μια πιο προσεγμένη χρήση τής γλώσσας. Δοθέντος τού καθοριστικού ρόλου που παίζει ο τηλεοπτικός λόγος, προφορικός και γραπτός, για τη σωστή χρήση τής γλώσσας, θα πρέπει οι υπεύθυνοι να προσέξουν περισσότερο την ορθογραφία τού υποτιτλισμού τόσο στις ειδήσεις όσο και στις τηλεοπτικές ταινίες πάσης μορφής (κινηματογραφικά έργα, ντοκιμαντέρ κ.ά.). Γίνονται χοντρά ορθογραφικά λάθη ιδίως στον ταυτόχρονο προς τα λεγόμενα υποτιτλισμό σε δελτία ειδήσεων, εκπομπές λόγου κ.ά. και, βεβαίως, σε πολλές τηλεοπτικές ταινίες. Αυτό το θέμα δεν ελέγχεται από κανέναν; Και η υποχρεωτική έστω βιασύνη δικαιολογεί την αγραμματοσύνη; Το θέμα δεν θα είχε τόσο μεγάλη σημασία, αν οι εικόνες των λέξεων στην τηλεόραση δεν εντυπώνονταν και δεν επηρέαζαν τόσο βαθιά το ορθογραφικό αίσθημα μικρών και μεγάλων που διαμορφώνεται εν πολλοίς από την οπτική εικόνα των λέξεων. Η συχνή αλλοίωση αυτής τής εικόνας επιφέρει στρεβλώσεις στη γραπτή απόδοση των λέξεων. Οι επικεφαλής των τηλεοπτικών καναλιών θα προσέφεραν μεγάλη υπηρεσία αν πρόσεχαν το θέμα τού σωστού υποτιτλισμού.

Ιδρυματική αντίληψη. Έτσι έχει χαρακτηρισθεί η αντίληψη ότι ένα ίδρυμα (ένας οργανισμός, μια υπηρεσία, ένας φορέας) δεν υπάρχει τόσο για τους σκοπούς που ιδρύθηκε όσο για τα άτομα που δουλεύουν σ΄ αυτό! Αυτή η καταχρηστική αντίληψη οδηγεί σε ποικίλες στρεβλώσεις που ζούμε στην ελληνική κοινωνία. Η πιο χτυπητή είναι αυτή που οι υπάλληλοι ενός οργανισμού αποκτούν ιδιοκτησιακή νοοτροπία και ρυθμίζουν τα τού φορέα τους κατά το ατομικό τους συμφέρον, λες και ο φορέας ιδρύθηκε γι΄ αυτούς!.. Τέτοια είναι λ.χ. η νοοτροπία των εργαζομένων στη ΔΕΗ ή στα Μέσα Συγκοινωνίας. Ενεργούν στις όποιες διεκδικήσεις τους (που μπορεί να είναι και δίκαιες) ως ιδιοκτήτες και όχι ως εργαζόμενοι υπάλληλοι, καταδικάζοντας σε ομηρεία ή και σε οδυνηρές δοκιμασίες και απώλειες αθώους συμπολίτες τους. Αγνοούν το πιο ισχυρό όπλο, την πειθώ και τη στήριξη τής κοινωνίας, καταφεύγοντας σ΄ ένα αυτεπίστροφο και αυτοκαταστρεπτικό όπλο, την ανεξέλεγκτη πίεση προς πάσα κατεύθυνση. Η ίδια «ιδρυματική αντίληψη» οδηγεί και στην αφειδή επιλεκτική παροχή επιδομάτων από τη Βουλή ή από το Υπουργείο Οικονομικών στους υπαλλήλους τους σε σχέση με όλους τους άλλους δημοσίους υπαλλήλους, προκαλώντας ένα οδυνηρό συναίσθημα αδικίας.

Όλα αυτά είναι απότοκα τής οικονομικής δυσπραγίας μας ή μιας πολύ ανειμένης αίσθησης ορίων, ατομικής και κοινωνικής ευθύνης και ουσιαστικής παιδείας;

Ο κ. Γεώργιος Μπαμπινιώτης (www.babiniotis.gr) είναι καθηγητής της Γλωσσολογίας, πρόεδρος του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού, τέως πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

(Πηγή: "ΤΟ ΒΗΜΑ" 17/7/2011)